

Handläggare: Annika Risel
Telefon: 08-508 336 07

Till
Utbildningsnämnden
2011-12-15

Skolans dokument - insyn och sekretess (SOU 2011:58)

Svar på remiss av betänkande av Utredningen om sekretess för uppgifter i skolväsendet och vissa andra utbildningsformer och verksamheter, SOU 2011:58.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Marie-Louise Hammer Åberg
Gymnasiedirektör

Håkan Edman
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Regeringen beslutade i mars 2010 att tillkalla en särskild utredning med uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen om sekretess inom skolväsendet med anledning av den utökade dokumentationsskyldigheten för elever och andra enskildas personliga förhållanden. Utredningen fick i uppdrag att särskilt se över behovet av skydd för uppgifter i individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram.

Utbildningsförvaltningen ställer sig överlag positiv till det utredningen har kommit fram till i sin översyn av sekretesslagstiftningen när det gäller elevers personliga förhållanden. Ur ett elevperspektiv är det angeläget att känsliga uppgifter om elever skyddas och att värna om elevers personliga integritet.

Ärendets beredning

Utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning har berett ärendet i samverkan med gymnasieavdelningen och ledningsstaben.

Bakgrund

Regeringen beslutade i mars 2010 att tillkalla en särskild utredning med uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen om sekretess inom skolväsendet med anledning av den utökade dokumentationsskyldigheten för elever och andra enskildas personliga förhållanden. Utredningen fick i uppdrag att särskilt se över behovet av skydd för uppgifter i individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram.

I uppdraget har det ingått att se över sekretessen till skydd för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i skolans särskilda elevstödjande verksamhet i övrigt. En annan utgångspunkt har varit att försöka få en gemensam sekretessreglering för förskolan, fritidshemmet och skolan. Utredningen skulle också se över möjligheten att föreslå bestämmelser om tystnadsplikt för fristående verksamheter som så långt som möjligt motsvarar den sekretess som föreslås för motsvarande verksamhet med offentlig huvudman. Därtill tillkommer en del särskilda delfrågor.

Betänkandet

1. Åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner

Utredningen konstaterar att uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i åtgärdsprogram idag normalt omfattas av det svagare sekretessskyddet som gäller i särskild elevstödjande verksamhet i övrigt. Utredningen menar att den individuella utvecklingsplanen kan innehålla känsliga uppgifter som i nuläget faller utanför det sekretessreglerade området för den särskilda elevstödjande verksamheten i övrigt.

Utredningen föreslår att en särskild sekretessbestämmelse införs för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i skriftliga individuella utvecklingsplaner och i åtgärdsprogram. Sekretessen ska gälla med ett så kallat omvänt skaderekvisit. Detta innebär att sekretess gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan skada. Beslutet om åtgärdsprogram ska inte omfattas av sekretessen.

2. Uppgifter i den särskilda elevstödjande verksamheten i övrigt

Utredningen bedömer att samma skaderekvisit inom elevhälsan och den särskilda elevstödjande verksamheten i övrigt skulle förenkla tillämpningen av

sekretessbestämmelserna för den berörda personalen. Ett omvänt skaderekvisit skulle innebära ett förstärkt skydd för uppgifter som lämnas av psykolog, kurator eller personal med specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan till rektor eller annan personal. Förutsättningarna för samverkan inom skolan skulle därmed påverkas i positiv inriktning. Samtidigt skulle ett omvänt skaderekvisit innebära en minskad insyn i den särskilda elevstödjande verksamheten. Till exempel kan mindre information lämnas till en förälder som inte är vårdnadshavare och möjligheterna till samverkan med socialtjänsten och polisen skulle påverkas.

Utredningen föreslår att en sekretessbestämmelse med omvänt skaderekvisit införs för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i den särskilda elevstödjande verksamheten i övrigt. Beslut i ett ärende ska inte omfattas av sekretess.

3. Fritidshemmen

Utredningen föreslår också att fritidshemmen får motsvarande sekretessreglering när det gäller uppgifter om enskildas personliga förhållanden i den särskilda elevstödjande verksamhet i övrigt och gällande åtgärdsprogram.

4. Mottagande i specialskolan och särskolan

Utredningar inför beslut om mottagande i specialskolan, grundsärskolan och tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan saknar ofta ett tillräckligt sekretesskydd för uppgifter i sådan dokumentation. I betänkandet föreslås därför att sekretess även ska omfatta uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till ett ärende om mottagande i grundsärskolan eller tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan. Beslut i ett ärende ska inte omfattas av sekretessen.

5. Disciplinära och andra särskilda åtgärder, kränkingsärenden

När det gäller disciplinära och andra särskilda åtgärder och kränkingsärenden finns i skollagen bestämmelser om anmälnings- och utredningsskyldighet. Uppgifter i sådan dokumentation omfattas normalt av den sekretessreglering som gäller i den särskilda elevstödjande verksamheten i övrigt eller i ärenden om tillrättaförande eller avskiljande av elev från vidare studier. I och med den nya skollagen har det tillkommit nya beslutsformer. Utredningen föreslår att ett omvänt skaderekvisit ska gälla för ärenden om disciplinära och andra särskilda åtgärder enligt 5 kap. skollagen istället för nuvarande formulering om tillrättaförande eller avskiljande av elev från vidare studier.

6. Provsekretess

Skolverket har kommit fram till att det hos skolmyndigheter finns en del tveksamheter i att bedöma olika frågor kring utlämnandet av nationella prov. Detta kan bero på en bristande förståelse för hur provet används. Därför föreslår utredningen att ett förtydligande om provsekretessen görs i Offentlighets- och sekretesslagen.

7. Nämnden för mottagande till specialskolan och för Rh-anpassad utbildning

Det finns ingen bestämmelse om sekretess för känsliga uppgifter om elevers personliga förhållanden i Nämnden för mottagande till specialskolan och för Rh-anpassad utbildning inom Specialpedagogiska skolmyndigheten (anpassad utbildning för svårt rörelsehindrade ungdomar). Utredningen föreslår att det införs en ny sekretessbestämmelse hos nämnden för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärenden om antagning till gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning och om mottagande i specialskolan. Sekretessen ska gälla med ett rakt skaderekvisit och inte omfatta beslut i ärenden. Med rakt skaderekvisit menas att sekretess endast gäller till skydd för enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider (avsevärd) skada eller (betydande) men om uppgiften röjs.

Utredningen föreslår också att det införs en ny sekretessbestämmelse med ett omvänt skaderekvisit för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i verksamhet i form av boende i elevhem i anslutning till gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning och omvårdnad i sådant boende.

8. Rapport eller utredning om missförhållande

I betänkandet ”Rapportera, anmäla och avhjälpa missförhållanden – för barns och elevers bästa” lämnas förslag till bestämmelser om rapportering, hantering och anmälan av missförhållanden. I detta sammanhang föreslår utredningen att sekretessen i Offentlighets- och sekretesslagen även ska omfatta uppgift om enskilds personliga förhållanden som hör ihop med ärenden om missförhållanden. Sekretessen ska inte gälla beslut i ärende.

9. Tystnadsplikt

Utredningen föreslår att tystnadsplikt ska utökas till att också omfatta delar av punkt 1, åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner, punkt 4, mottagande i särskolan och punkt 5, disciplinära och andra särskilda åtgärder. Dessutom föreslår utredningen att tystnadsplikten utökas till att också gälla fristående verksamheter

som till exempel när det gäller punkt 6, provsekretess och punkt 7, Rh-anpassad utbildning och omvårdnad i sådant boende.

10. Konsekvenser

I betänkandet lyfter utredningen upp att för kommunerna och landstingen innebär den ökade registreringskyldigheten för handlingar som omfattas av sekretess ökade administrativa kostnader. Detta gäller främst individuella utvecklingsplaner. Kostnadsökningen per år uppskattas bli ungefär 60 miljoner kronor som kommuner och landsting enligt finansieringsprincipen bör kompenseras för.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsförvaltningen ställer sig överlag positiv till det utredningen har kommit fram till i sin översyn av sekretesslagstiftningen när det gäller elevers personliga förhållanden. Ur ett elevperspektiv är det angeläget att känsliga uppgifter om elever skyddas och att värna om elevers personliga integritet.

Förvaltningen bedömer att det finns stora fördelar med förslaget att den sekretess som gäller för elevhälsan också ska gälla för den särskilda elevstödjande verksamheten i övrigt. Därmed kan all personal inom skolan som har viktig information om en elevs förhållanden få utökade möjligheter till informationsöverföring och samarbete. Detta gäller till exempel samverkan mellan elevhälsans personal och rektor. Det ger bättre förutsättningar för att skolan ska kunna sätta in rätt åtgärder med elevens bästa för ögonen. För skolan är det dock viktigt att inte samverkan utåt försvåras på ett för eleven olyckligt sätt. Detta kan till exempel gälla samverkan med socialförvaltningen och övergångar mellan grund- och gymnasieskola samt vid byte av skola.

Förvaltningen ställer sig också positiv till att harmonisera sekretesslagstiftningen för fritidshemmet med regleringen för skolan.

Förvaltningen anser dock inte att åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner ska jämföras och att de inte bör bedömas likvärdigt ur sekretesssynpunkt. I Skolverkets allmänna råd ”Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen” från 2008 står bl.a. att ”de skriftliga omdömena bör utformas så att där inte förekommer känsliga uppgifter som kan tänkas omfattas av sekretess”. Det står även att ”en individuell utvecklingsplan ... inte bör innehålla integritetskänsliga uppgifter som omfattas av sekretess”. I den tidigare versionen från 2005 står att ”en individuell utvecklingsplan ... inte ska innehålla uppgifter av integritetskänslig karaktär”. Dessa allmänna råd har alltså under flera år fungerat som vägledning för skolorna i utformandet av sin dokumentation och

förvaltningen har uppfattningen att skolorna tydligt uppfattat skillnaden mellan en individuell utvecklingsplan och ett åtgärdsprogram. Det senare ska upprättas då en elev riskerar att inte nå läroplanens mål och kan av detta skäl innehålla uppgifter som kan uppfattas som integritetskänsliga.

Stockholm använder ett webbaserat verktyg för att följa upp varje elevs kunskapsutveckling. De skriftliga omdömena som tillsammans med den framåtsyftande planeringen resulterar i den individuella utvecklingsplanen underlättar arbetet med att göra utvecklingssamtalen tydliga och meningsfulla. Förvaltningen ser stora fördelar med att webbverktyget kan användas av alla lärare som arbetar med samma elev. Ett förändrat synsätt med ökad sekretess skulle leda till ökad byråkrati och därigenom försvåra det viktiga arbetet med att stödja varje elevs kunskapsutveckling.

Förvaltningen tycker att det är bra att utredningen har uppmärksammat att den utökade dokumentationen i skolan och hanteringen av sekretesshandlingar medför ekonomiska konsekvenser för kommunerna som kommunerna behöver kompenseras för.

Förvaltningen ställer sig i övrigt bakom de delar i betänkandet som tas upp under rubrikerna om Mottagande i specialskolan och särskolan, Disciplinära och andra särskilda åtgärder, Provsekretess, Nämnden för mottagande till specialskolan och för Rh-anpassad utbildning, Rapport eller utredning om missförhållande och Tystnadsplikt.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilaga

Sammanfattningen av betänkandet Skolans dokument – insyn och sekretess.